

Pericopa Vayehi – Încrucişarea mâinilor și binecuvântarea pe genunchi 5781

„Iosef i-a luat de pe genunchii lui (Israel) și s-a închinat cu fața la pământ. Apoi Iosef i-a luat pe cei doi, pe Efraim în dreapta sa, spre stânga lui Israel, și pe Menașe în stânga sa, spre dreapta lui Israel și i-a apropiat de el. Israel și-a întins dreapta și a pus-o pe capul lui Efraim – el era cel mic – și stânga pe capul lui Menașe, încrucişându-și mâinile, deși Menașe era întâiul-născut” (Bereșit/Geneza 44:12-14).

Binecuvântarea lui Iaakov fiilor lui Iosef pune câteva întrebări:

- Oare de ce Iaakov și-a încrucişat mâinile când putea să schimbe locul băieților?
- Ce simbolizează genunchii amintiți în versetul 12?

O observație atentă a poziționării mâinilor și picioarelor în binecuvântări ne poate lămuri această enigmă.

Sunt foarte multe interpretări despre semnificația încrucişării mâinilor lui Iaakov. Este foarte interesantă interpretarea marelui comentator Hizpkuni (Franța, sec. 13) care spune că „și-a încrucişat mâinile” înseamnă că a făcut

fapta cu „minte”, adică cu înțelepciune. Normal a fost să-i pună invers decât cum i-a pus pe Efraim la stânga și pe Menașe la dreapta. El s-a comportat cu înțelepciune prin mâinile lui așa cum a intenționat, dar fără să-l jignească pe Menașe, fiindcă el era întâiul-născut și trebuie să i se dea și lui puțină cinste.

Trebuie să explicăm că în ebraică cele două cuvinte *sikel* סִיכֵל „a încrucișat (mâinile)” și *sechel* שֶׁחֵל „minte, deșteptăciune” au aceeași rădăcină.

Punerea mâinii pe cap pentru atribuirea unei binecuvântări este cunoscută din Tanach pentru a transmite o binecuvântare și pentru a obține o spiritualitate mai înaltă. Mâinile sunt acel obiect care servește la producerea acestei transmițeri: „Și Iehoșua Bin Nun era plin de spiritul înțelepciunii pentru că Moșe își pusese (bazase) mâinile pe el” (Devarim/Deuteronom 34:9). Despre preferarea părții drepte față de cea stângă: „Inima înțeleptului este la dreapta lui, dar inima nătărăului la stânga lui” (Kohelet/Eclesiastul 10:2).

Pe lângă folosirea mâinilor pentru binecuvântare apar și genunchii. Aceștia apar chiar spre sfârșitul pericopei noastre: „Și Iosef i-a văzut lui Efraim fiii până la a treia generație; de asemenea fiii lui Machir, fiul lui Menașe, s-au născut pe genunchii lui Iosef” (Bereșit/Geneza 50:23). Rași ne învață cea ce spune Targumul că „i-a crescut între picioare”. Iar marele comentator Malbim (sec 19, prim-rabin al României) adaugă: „Fiii lui Machir s-au născut și au crescut pe genunchii lui Iosef și apropo ni se spune că Efraim, fratele cel mic va avea mai multe generații decât fratele său mai mare, Menașe, și va fi mai măreț decât el”. Așa i se împlinește lui Iaakov, încă cât trăiește el, binecuvântarea tatălui său, Ițhak. Aici genunchii vin în locul nașterii copiilor și creșterea lor. Și din cartea lui Iyov/Iov noi învățăm același lucru: „Pentru ce m-au întâmpinat genunchii? Și pentru ce sâni ca să sug?” (Iyov/Iov 3:12).

Dacă urmărim cu atenție alte exemple cu genunchii în cartea Bereșit/Geneza putem descoperi enorma importanță a genunchilor. Când Rahel nu reușește să rămână însărcinată, ea ascultă de sfatul Sarei și îl roagă pe Iaakov: „Ea însă a spus: Iată slujnica mea Bilha, intră la ea ca să nască pe genunchii mei și să dobândesc și eu fii de la ea” (Bereșit/Geneza 30:3). Marele comentator Rekanati (Italia, sec. 13) explică: „Ea a spus să nască pe genunchii mei că așa va atrage puterea de a rămâne gravidă”.

Iosef mai are o poreclă *avrech* אַבְרָחָם (Bereșit/Geneza 41:43) pe care comentatorii o explică provenind de la *birchayim* בִּרְחַיִם, adică genunchi.

Putem concluziona că într-adevăr Efraim a primit unele privilegii, dar superioritatea moștenirilor rămâne la Menașe. Menașe a primit pământuri atât la vest de râul Iordan cât și la est. Aceasta este binecuvântarea genunchilor (genunchiul drept pe care el a stat la binecuvântare), care sunt o parte din picioarele care pășesc pe pământ. Efraim pe de altă parte a avut privilegiul să fie binecuvântat cu mâna dreaptă a lui Iaakov, care simbolizează autoritatea și gloria, dar și înțelepciunea și educația. Din urmașii lui va veni Iehoșua Bin Nun, despre care Rași spune că „El va cuceri (poseda) țara și va învăța poporul Israel Tora”. Cu alte cuvinte, Iehoșua combină Tora cu conducere.

În acest fel putem înțelege că mâinile și genunchii folosesc ca sursă la binecuvântări, însă reprezintă forțe diferite.